

Wat betekent verhoging CROW-afdracht voor de groensector?

Groensector wacht investering in versnelde kennisontwikkeling

Vanaf 1 januari 2026 stijgt de CROW-afdracht bij aanbestedingen in de groensector van 0,15% naar 0,25%. Dat is een toename van 66%. Wat houdt deze verandering precies in, waarom is ze nodig en hoe reageert de sector? Is het niet paradoxaal dat we meer gaan betalen in een tijd waarin kunstmatige intelligentie juist efficiëntie en kostenbesparing belooft?

Auteur: Jeroen Poldermans

Het afdrachtpercentage voor RAW- en geïntegreerde contracten stijgt van 0,15% naar 0,25%. Tegelijkertijd gaat het algemene maximumbedrag voor deze afdracht omhoog van €55.000,- naar €65.000,-. Voor deelopdrachten die onder een raamovereenkomst vallen, wordt het jaarlijkse maximumbedrag verhoogd van €13.750,- naar €16.250,-.

Belangrijk is ook dat alle bestaande RAW- en ProContract-gebruikersovereenkomsten op deze datum worden vervangen door een nieuwe ProContract-gebruikersovereenkomst. De afdracht voor het Fonds Fysieke Leefomgeving blijft daarentegen wel gelijk met 0,15%. Deze nieuwe voorwaarden zijn van toepassing op alle bestekken die op of na 1 januari 2026 in de CROW Registratiemodule worden geregistreerd, ongeacht welke versie van de Standaard RAW Bepalingen wordt toegepast. Bestekken die vóór deze datum zijn vastgelegd, vallen nog onder de huidige regeling.

Stijgende ambities en maatschappelijke opgaven

De ambities van CROW veranderen en worden groter. Dit heeft direct te maken met de maatschappelijke uitdagingen waar dit kennisplatform voor staat, zoals:

- de renovatie- en vervangingsopgave,
- de krapte op de arbeidsmarkt,
- de ontwikkelingen op het gebied van AI en digitalisering,
- de noodzaak tot verduurzaming.

Ook de groensector heeft te maken met deze maatschappelijke opgaven. De groensector maakt gebruik van diverse kennisproducten die een bijdrage leveren aan zijn werkzaamheden; denk hierbij bijvoorbeeld aan de Beheersystematiek, de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte en de Richtlijn boomveiligheidsregistratie. De investeringen die mogelijk worden door de verhoging van de afdracht zijn CROW-breed en hebben daarmee impact op de infra- en mobiliteitssector. Hierdoor heeft ook de groensector profijt van de kennis die CROW voor en namens de sector standaardiseert en hoeft niet elke partij in de sector telkens opnieuw het wiel uit te vinden.

Geld terug in de pot

Als stichting investeert CROW de verhoogde inkomsten direct terug in de organisatie, de kennis en de toepassing daarvan. CROW-directeur Pieter Litjens benadrukt dat deze investeringen noodzakelijk zijn om kennis sneller te actualiseren en verduurzamingsmogelijkheden en innovaties eerder te integreren en te standaardiseren. Litjens stelt dat te veel veelbelovende innovaties nu in pilots en proeftuinen blijven steken en het stadium van stan-

Joost Haest

Marc Derksen

daardisatie – en daarmee integratie in de kennisproducten van CROW – niet bereiken. ‘Dat is jammer’, aldus Litjens, ‘want alleen uitvindingen die breed toegepast worden zijn innovaties die echt impact hebben. Het is de rol van CROW om deze hoogwaardige kennis zo toepasbaar mogelijk te maken voor de brede groep gebruikers. Vanuit zijn verbindende rol krijgt CROW bovendien steeds vaker de vraag om de sector te helpen bij die vertaalslag.’ [1]

Contractvrijheid of gewoon verrekte handig?

‘Eigenlijk is er sprake van een contractuele relatie tussen CROW en de gebruikers van RAW-bestekken, zoals opdrachtgevers, gemeenten, waterschappen en provincies’, aldus advocaat Joost Haest, gespecialiseerd in bouw- en aanbestedingsrecht. ‘Als die verhoging als te hoog wordt ervaren, zeg ik: laat de sector en de gebruikers daar dan vooral een open debat over voeren. Dat is het “juridische” pad dat je dan moet volgen. Dan zouden de gemeentes nog kunnen zeggen: we gaan onze krachten bundelen, wellicht met de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten).

Er is vrijheid van bestekvorming en contractvrijheid, waardoor je niet verplicht bent RAW-bestekken te gebruiken. Een aanbestedende dienst kan dus buiten de producten van CROW om een aanbesteding uitzetten, en dat gebeurt

ook weleens. Maar dan uiteraard niet met de RAW-systematiek, want die is één op één verbonden met CROW. Het is wel verrekte handig om de RAW-systematiek te gebruiken, want het is een systematiek die in vele tientallen jaren is geëvolueerd en door iedereen wordt gebruikt, met allerlei richtlijnen en normen erin. Je zou haast gek zijn als je het niet gebruikt. CROW is weliswaar de bedenker en opsteller van RAW, maar heeft geen monopoliepositie in de aanbestedingsmarkt, al heeft het in de praktijk op het gebied van besteksvorming geen echte concurrent’, aldus Haest.

Schijnbare paradox van AI

De stijging van de CROW-afdracht roept de vraag op hoe de inzet van AI zich verhoudt tot hogere kosten. CROW verklaart deze schijnbare paradox door te stellen dat AI een breed begrip is dat op diverse manieren wordt toegepast, en dat de inzet van AI slechts één van de vele geplande investeringen betreft. De organisatie wil kennis online toegankelijker maken en actualiseren via de Online Kennisbank. Hoewel AI efficiëntie kan bevorderen, vereist de implementatie flinke investeringen in systemen en mensen. AI is dus geen directe kostenbespaarder, maar een strategisch middel om processen op termijn te versnellen. Kostenbesparing is niet het primaire doel van deze investeringen. De AI-investeringen maken deel uit van een bredere strategie, gericht op snellere processen

Conclusie

De verhoging van de CROW-afdracht voelt wellicht als een extra rekening, maar de sector lijkt vooral te kijken naar de waarde die daar tegenover staat: betere standaarden, snellere kennisontwikkeling en toekomstbestendig beheer.

Bron:

[1] <https://www.crow.nl/actueel/het-is-een-forse-ambitie-en-dat-vraagt-om-commitment/>

en verdere standaardisering. Advocaat Haest voegt hieraan toe dat AI de administratieve lasten niet per definitie zal verlagen, aangezien veel taken projectspecifiek zijn en een diepgaande contextuele kennis vereisen die AI niet kan evenaren.

Begrip vanuit de branche

Hoewel de verhoging niet specifiek is afgestemd met de groensector, is er volgens brancheorganisatie Koninklijke VHG wel draagvlak, omdat het ook kansen biedt. Strategisch adviseur Marc Derksen zegt hierover: ‘Aannemers kijken vrij nuchter naar de aangekondigde verhoging van de CROW-afdracht. In beginsel draagt de opdrachtgever de afdracht af aan CROW. De aannemer heeft feitelijk geen extra kosten. Zolang de afdracht bijdraagt aan inhoudelijke verbetering, zoals meer kwaliteit, biodiversiteit of beeldgericht onderhoud, is er niet alleen begrip voor, maar wordt de verhoging zelfs gezien als een stap naar beter en toekomstbestendig groenbeheer. De RAW-systematiek geeft groen een steeds belangrijker plek; dat vraagt om verdere professionalisering. De sector ziet dat het beheer van de buitenruimte complexer wordt, want waar stopt de stoep en waar begint het groen? Zulke vraagstukken maken duidelijk dat investeringen nodig zijn.’

‘Het is verrekte handig om de RAW-systematiek te gebruiken, want die is in tientallen jaren geëvolueerd’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!